

Några viktiga punkter från Robert Bannerts artikel Ordstruktur och prosodi

Sammanfattade av Bosse Thorén

BT-kommentar: Artikelns största (kanske enda) brist är att den inte räknar med den **komplementära konsonantlängden**. Jag vet att Robert Bannert gör det idag. Dessutom forskar jag om den själv...

<p>Inledning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önskvärt att vi kan ge invandrare bättre hjälp med att från början tillägna sig en lyssnarvänlig svenska. • Prosodin underlättar för lyssnaren att strukturera ljudflödet i stavelser, fraser och sats. • ”Varje yttrande, även om det bara består av en enda stavelse, uttalas med hela satsens prosodi”. • ”Den allra viktigaste prosodiska egenskapen i svenska ord är betoningen” (kanske den allra viktigaste egenskapen över huvud taget BT:s anm.)	<p>De prosodiska egenskaperna i svenskan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Satsen innehåller en rytm och melodi. Ett ord i varje sats är allra viktigast och får satsaccent (fokus). • <i>Ordets prosodi</i>: vilken stavelse är betonad? Är det en eller två betonade stavelser? Är det ett V:C-ord eller ett VC: -ord? Är det accent 1 (akut) eller accent 2 (grav, tonaccent)? • <i>Prosodins funktion vid uppfattning av tal</i>: Lyssnaren får arbeta mycket mer med förståelsen om inte talet – med hjälp av betoningen – är strukturerat på det som han/hon är van vid. Läs sidan 138 NOGA. • <i>Rytms manifestation</i>: BT vill revidera det som står i kapitlet p.g.a. senare rön, och presentera den temporala (”tajming”) manifestationen som viktigare och mer generell när det gäller svenskan. Obs att även rubriken är just <i>Rytms manifestation</i>.
<p>Ordens betoningsmönster</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordets betoning bestäms till stor del av dess morfologiska struktur. Huvudbetoningen hamnar ibland på stammen, ibland på ett affix. • Om ordet har två betonade stavelser har det accent 2. Bibetoningen har en sammanhållande funktion, gäller både sammansatta och icke sammansatta acc2-ord. • Viktigt att känna till affixens betoningsstatus. • För många ord är det så komplicerat att räkna ut betoningen utifrån morfologin, att det är säkrare att låta betoningen läras in som en egenskap hos ordet, ungefär som betydelse, ljudföljd och stavning. • Läs sid 151-159 NOGA.	<p>Svårigheter för invandrare med svensk ordprosodi (tvetydig syftning, tolka rätt :-)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den fonetiskt oskolade lyssnaren kan använda termerna intonation, tonfall och accent, som ett allmänt intryck av talarens prosodi. • Viktigt för oss proffs att kunna bryta ned prosodin i åtminstone temporal (rytm) och tonal (melodi) faktorer. • BT anm: På sid 160 antyds att betoning alltid signaleras temporalt och tonalt i svenskan. Mycket tyder på att temporal (förlängning) signalering av betoning ofta – men inte alltid – åtföljs av tonal signalering. • Typiskt fel hos andraspråkstalararen är att betoningen placeras på den stavelse i ordet som stämmer med distributionsreglerna för förstaspråket. • Viktigt att läraren presenterar/övar på sambandet betoning – kvantitet (vi ska öva på att inte bara tala om vokalkvantitet, BT:s anm.)